

r/K teorie výběru

Autor: Anonymous Conservative

Biologové si už delší dobu všímají, že u druhů se vyvíjejí takové vzorce chování, které jim nejlépe umožňují účinně využívat jejich prostředí. Do této kategorie charakteristik behaviorálního života patří i reprodukční strategie, tedy – jak ostatně naznačuje už jméno – strategie využívané jednotlivci při reprodukci. V tomto článku se budeme zabývat dvěma strategiemi, jež popisuje r/K teorie výběru evoluční biologie.

Vědecké zdůvodnění r/K teorie výběru existuje už dlouhá desetiletí. Vzniklo, když si biologové položili otázku, proč se některé druhy rozmnožují pomalu, v monogamních svazcích a s vynaložením značné energie na rodičovství, zatímco jiné se množí explozivně, promiskuitně a jedním rodičem vykonávajícím rodičovské povinnosti. Jak však toto vědecké poznání dostávalo jasnější obrysy, badatelé si dosud neuvědomovali jeho význam pro naše moderní politické a ideologické bitvy. Pojmy r a K označují proměnné v rovnicích, které popisují potenciální proměnu populací v čase. *r* zde označuje maximální reprodukční tempo jednotlivce a *K* nosnou kapacitu prostředí.

r/K teorie výběru popisuje dvě krajnosti prostředí a strategie, jež se u populace vyvinou, aby využila obou extrémů. Výsledkem aplikace těchto strategií v obou prostředích vznikne velice specifické psychologické nastavení jednotlivců, kteří jim budou vystaveni.

V prvním modelovém prostředí má organismus k dispozici přebytek snadno dostupných zdrojů. Takovému prostředí říkáme r-selektivní. Nejčastěji se mu skutečnost blíží tehdy, když predátoři trvale udržují populaci na úrovni nižší než nosná kapacita prostředí. Zajíc nevypasou louky kvůli predátorům – r-strategie je nastavena pro prostředí s volně a všeobecně dostupnými zdroji potravy.

V prostředí r-selektce jednotlivce, kteří plýtvají časem na boj o potravu, snadno překonají tempem reprodukce pacifisté, kteří se soustředí jen na jídlo a množení. Boj s sebou nese také riziko zranění či smrti – což vzhledem k neomezené dostupnosti zdrojů všude kolem nedává smysl. A tak toto prostředí upřednostňuje sklony k tomu vyhýbat se konfliktům a odstraňuje z genofondu agresivní a soutěživé jednotlivce. Vede také k rozvoji sklonů k co možná nejranějšímu, nejčastějšímu, a do počtu partnerů nejrozmanitějšího páření a současně také minimální investici do péče o potomstvo. Neomezené zdroje jen čekají, až je někdo využije: snadno je mohou získat i ti nejméně zdatní. Proto je výhodnější zplodit co nejrychleji co nejvíc potomků, bez ohledu na jejich zdatnost, a tak v reprodukci předejít ty, kdo marní čas buď produkcí kvalitního potomstva, nebo vzájemnými konflikty.

Jelikož v takovémto prostředí nedochází k soupeření skupin, neprojevují organismy r-typu

loajalitu k příslušníkům vlastního druhu, tím méně pak ochotu se kvůli nim obětovat. Cizí jim je i samotná představa členské skupiny (in-group) a osobní oběť pro blaho ostatních příslušníků členské skupiny pak působí jako z jiného světa. Proto králíci, myši, antilopy a další a další r-selektované druhy přes své „příjemné“ chování obvykle neprojevují loajalitu ani emociální pouto k ostatním svého druhu. Ve světě volně dostupných zdrojů se skupinové soupeření stává rizikem, jež pro nabytí zdrojů není nutné podstupovat, takže pouto k členské skupině ani emocionální náklonnost ke svým vlastním nejsou ceněny.

A právě zde, v r-strategii, nacházíme kořeny liberální tendence vyhýbat se konfliktům – od odporu k volnému trhu a kapitalismu přes pacifismus až po požadavky na odzbrojení občanů, aby se tak snížila možnost jakéhokoliv střetu a soupeření. Dokonce i novější trendy k podpoře přístupu „všichni si zaslouží pohár za vítězství“ jsou jen dalším projevem tohoto nutkání vyhýbat se střetu a touze po volně dostupných zdrojích. V podobném duchu pak liberálové podporují promiskuitu, snahy vystavovat děti stále ranější sexuální výchově a, jak ukázaly debaty o sitkomu **Murphy Brown**, i výchovu jedním rodičem s nižší mírou rodičovské investice. Konečně, jak ukázal **John Jost**, projevují liberálové také nižší míru loajality k členské skupině, podobně jako když r-selektované organismy plně nechápou důvod nějakou členskou skupinu vůbec rozlišovat.

V druhém „krajním“ prostředí existuje populace na plné nosné kapacitě svého prostředí. Protože zde není dost jídla pro všechny a někdo tak musí hladovět a umřít, vyvíjí se u těchto druhů specifické psychologické rysy.

Psychologie typu K či tzv. K-selektovaná reprodukční strategie přijímá soupeření mezi jednotlivci i odlišné výsledky těchto střetů jako nedílnou součást existence. Protože jednotlivci, kteří o svou část omezených zdrojů nebojují, budou v tomto prostředí hladovět, dochází k upřednostňování konkurenční a ke konfliktu ochotnější mentality. Studie ukazují, že tuto mentalitu často doprovází sexuální zdrženlivost až do monogamní dospělosti a vysoká investice do výchovy oběma rodiči s důrazem na výchovu co možná nejúspěšnějšího potomka. Tato sexuální vybíravost, monopolizace partnera a vysokonákladová výchova jsou všechno projevy soupeření, jehož cílem má být vychovat zdatnější potomstvo než ostatní příslušníci skupiny. Je to evolučně adaptabilní chování, protože pokud je mé potomstvo zdatnější než to ostatních, s vyšší pravděpodobností bude také samo reprodukčně úspěšné.

Přestože tato výchovná a reprodukční strategie znamená nižší absolutní počet potomstva, v K-selektivním prostředí hraje větší roli jeho konkurenční výhoda. Plýtvání časem na plození početného, ale ne nejzdatnějšího možného potomstva zde odsuzuje organismus k darwinovskému neúspěchu. S postupujícím časem a pokračující K-selekci se začnou v rámci strategie získání zdrojů vytvářet soupeřící skupiny. Tak se k paletě psychologických charakteristik typu K přidává také věrnost členské skupině. Proto při pohledu na K-selektované druhy v přírodě nacházíme vlčí smečky, sloní stáda, lví smečky a hejna delfínů, kde jsou všichni členové loajální své skupině a jejímu úspěchu. Protože jediná cesta ke zdrojům vede přes ostatní skupiny, bez výjimky v takovémto prostředí dochází k rychlejšímu tempu evoluce. Proto bývají K-selektované organismy zpravidla evolučně vyspělejší než jejich r-selektovaní protějšci a nalezneme u nich také složitější adaptace: od vyšší inteligence a

vědomí přes vyšší fyzické schopnosti až po loajalitu a společenskost u těch druhů, u nichž dochází ke skupinovému soupeření.

Paralelou samozřejmě může být pozitivní vztah konzervativců k soupeření: ať už jde o válku, kapitalismus nebo i vlastnictví a nošení zbraně na obranu před zločinci, a také zpravidla pozitivní vztah k rodinným hodnotám jako předmanželská zdrženlivost a zachování úplné rodiny. Vysvětluje to dokonce i konzervativní preferenci co největšího úspěchu vlastního národa – bez ohledu na dopady, jaké to bude mít na další národy nebo i jen lidi mimo členskou skupinu.

Podle mě je tak zcela zjevné, že toto r/K dělení stojí u kořene naší současné politické revnivosti. Skutečně – zatímco konzervativní program vychází z předpokladu omezenosti zdrojů, pro jejichž nabytí by lidé měli tvrdě pracovat a zasloužit si je, liberálové prosazují návrhy založené podle všeho na premise, že dispozici vždy je a bude nadbytek zdrojů a všichni tak mohou žít totožně blahobytné životy. Pro liberála je tak jakýkoliv nedostatek či vzácnost jasným důsledkem něčí osobní hamižnosti a zlovolného pokřivení přirozeného stavu všeobecného věčného dostatku.

Máme tak před sebou jasný příklad toho, jak dvě hluboce zakořeněné mentality vedou k zásadně odlišným vjemovým rámcům(??) lidí, jež pomáhají utvářet. Stejně jako liberál nikdy nepochopí, proč konzervativce opovrhne promiskuitou a neúplnou rodinou, tak ani konzervativce nedokáže plně porozumět tomu, proč liberál tak sverpě vystupuje proti volnotržnímu kapitalismu či právu na sebeobranu. Oba vidí inherentně odlišný svět a jsou nastaveni tak, aby se snažili vytvářet a vyhledávat od základů odlišné prostředí.

Protože se při nadbytku zdrojů reprodukčně nejlépe vede jednotlivcům s nejvýrazněji r-selektovaným psychologickým profilem, objevují se tyto vlastnosti ve vyšší míře i u následující generace. Postupně se pak u populace vyvíjejí stále extrémnější projevy těchto vlastností. Jak hodláme ukázat, existují přesvědčivé důkazy, že genetická alela snižující působení/přenos dopaminu má spojitost se všemi aspekty mentality r-strategie i sklony k politickému liberalismu.

r-strategie se navíc dost možná vyvinula tak, aby ji v jednotlivcích posilovaly a navozovaly také podněty prostředí, a to prostřednictvím snížení citlivosti nervového mediátoru dopaminu. Tento efekt je zapříčiněn hojným uvolňováním dopaminu v prostředí, jež down-regulating projevy receptorů a následně také snižuje jejich hustotu v nervové tkáni. Tvrdíme také, že absence překážek v prostředí vede k nedostatečné vyvinutosti schopnosti i tužby čelit nesnázím, a to prostřednictvím nedostatečně funkční mozkové struktury zvané amygdala. Shrneme-li si to, bude mít organismus nacházející se v prostředí prostém překážek a plném rozkoše vyšší nároky na požitky a menší snášenlivost k nepřízni osudu než ten, který musel snášet prostředí o něco nehostinnější.

V rámci r/K teorie výběru se v každé populaci setkáme s různým stupněm r i K mentality. Jak se prostředí posouvá od jedné krajnosti ke druhé, zaujímá populace více r či K-selektovaný postoj, což ovšem platí jen po dobu trvání oněch podmínek a prostředí, jež daný posun

vyvolaly. Při snížení úmrtnosti a dostatečné dostupnosti zdrojů se objevují jak r, tak K-selektované strategie. Tak to pokračuje, dokud nezačnou docházet zdroje a nepřevládnu K-selektované soupeřivé rysy nebo dokud predátoři nezačnou stejným dílem ukrajet z obou stran spektra, což má relativně větší dopad ne pomaleji se rozmnožující K-selektované jednotlivce.

Zajímavé je, že r/K teorie nevysvětluje jen adaptivnost našich politických ideologií pro specifické prostředí. Mnozí si povšimnuli postupující maskulinizace žen v naší kultuře a jejího zrcadlového obrazu, mužské zženštilosti. Rush Limbaugh (populární konzervativní komentátor – pozn. DP) rád mluví o feminacistkách a kastrátech. Přirozenou součástí K-selektovaného modelu výchovu je femininní matka, která se stará o potomstvo a chrání jej před nebezpečím, a maskulinnější otec, který agresivně vystupuje proti nebezpečí ohrožujícímu celou jeho rodinu.

Jak však v populaci postupně začínají převažovat r-selektované rysy, mění se i sexuální dimorfismus a výše popsané výchovné role obou pohlaví. Se vzestupem r-strategie se samičky daného druhu stávají stále agresivnějšími a maskulinnějšími, protože v nepřítomnosti druhého rodiče musejí své potomstvo živit a chránit samy. Protože se r-selektovaní samci starají výhradně o páření (aby svou partnerku následně bez odkladu opustili) a protože před konfliktem zpravidla prchají, stávají se fyzicky drobnějšími a zbabělejšími. Logickým vyústěním r-strategie je model agresivních mužných samic, které samy vychovávají děti a malých, zženštilých samců, jejichž jediným zájmem je povrchní pozlátka určené k přilákání partnerky – a vyhýbání se konfliktům.

Ještě zajímavěji se jeví náznaky (zabýváme se jimi **zde** a **zde**), podle nichž mohou být náhodně přehnaně časté projevy tohoto jevu zodpovědné za produkci samců zženštilých do té míry, že se stávají homosexuály a samic mužných natolik, že z nich často jsou lesby. Proměňuje se tak nejen chování při výchově a sexuální charakteristiky, ale samce dokonce začínají přitahovat mužnější charakteristiky (které se v této situaci nejzřetelněji projevují u nejlépe přizpůsobených samic) a samice naopak přitahují femininní charakteristiky (nyní projevované nejlépe přizpůsobenými samci).

Mnozí si jistě položí otázku, proč se u našeho druhu nevyvinulo jen striktně r nebo K chování, ale obě současně. Možných vysvětlení je celá řada. Druh obývajících prostředí, kde je nejprve zdrojů nadbytek, ale následně se stávají vzácnějšími, pochopitelně může zaznamenat vzestup počtů r-typů v tučných letech, jen aby během časů hubených tito jednotlivci pomřeli. V takovéto populaci časem skutečně může nastat přizpůsobení strategie dostupnosti zdrojů. Případně se s postupem času u jedinců r-typů mohou vyvinout strategie zaměřené na to, aby časy nedostatku přežili alespoň někteří z nich, kteří následně poslouží jako jádro populačního boomu v době nadbytku.

U lidí byl však s největší pravděpodobností tento mechanismus ještě podstatně komplikovanější. V raných fázích evoluce našeho druhu byla zásadní adaptací ztráta tělesného ochlupení, jež nám umožnila snáze se pohybovat ve vedru africké savany, kdy všechna ostatní srstí porostlá zvířata musela odpočívat. Aby naši předkové získali maso,

stačilo jim vyplašit odpočívající antilopu, přinutit ji chvíli běžet tryskem – a ta se rychle zhroutila přehrátkou, načež lidé snadno získali maso z mrtvého zvířete. Některé africké kmeny tento způsob lovu praktikují dodnes.

Díky tomu naše počty prudce vzrostly, ale jak tomu bývá ve všech ekosystémech, postupně jsme zjistili, že k uživení naší populace není dost zdrojů – a právě tehdy došlo k rozdělení naší populace.

Konkurence byla tehdy velice tvrdá. Jedna skupina tíhla ke K-selektované mentalitě, zůstala na místě, a „rozdala“ si to o zdroje ve volném, meritokratickém souboji. Vznikly skupiny, které spolu bojovaly o území a zdroje, přijaly K-selektovanou reprodukční strategii a časem se z nich stala část naší populace tíhnoucí ke K-typu, svobodě, sebeurčení, volné konkurenci, monogamii, pevným rodinným hodnotám, oddanosti členské skupině a sexuální zdrženlivosti v mládí.

Jak vypukaly první bitvy, jiná – zbabělejší a slabší – část populace uprchla. Ti z nich, kteří utekli nejrychleji a nejdál, se octli v novém, panenském prostředí, opět s volně dostupnými zdroji. Darwinovskou optikou byli nejúspěšnějšími z nich ti, kteří se uchýlili k co nejvyhraněji r- strategii naprosté promiskuity, slabých rodinných vazeb a brzkého věku prvního sexu. O loajalitu členské skupině nestáli a také přijali za svou sobečtější a zbabělejší mentalitu, aby tak snáz šířili své geny a posloužili svým vlastním zájmům. Stali se základem složky naší populace typu r-, a ještě dnes se gen spojovaný s liberalismem vyskytuje častěji u kočovných skupin a sociální psychologové u liberálů opakovaně zaznamenávají vyšší míru touhy po novotách, jako upřednostňování nového prostředí či neobvyklých jídel.

Homo sapiens se po světě šířil zřejmě právě takto: r-typy prchaly z oblastí, jež se stávaly K-selektovanými, a narůstala tam míra soupeření. Díky tomu se uplatňováním selektivního tlaku upřednostňujícího útěk u r-typu ještě posílily sklony prchat před konkurencí a využívat rozmnožovací strategie r. Stále méně tak byli schopni vůbec pochopit, proč K-typy praktikují monogamii, v případě nebezpečí neváhají přistoupit k agresi nebo instinktivně vnímají členskou skupinu jako něco, co je záhodno i potřeba chránit.

Mezi cílovými oblastmi útěku r-typů a dějištěm reží K typů se pravděpodobně rozkládalo jakési geografické spektrum. Na jednom jeho okraji se nacházely extrémní r-typy, na druhém ty vyhraněně K-selektované, které bojovaly se sousedy. Ale mezi nimi docházelo ke kontaktu a míšení obou typů – a právě tam nejspíš došlo ke vzniku psychologických vlastností, jež oběma strategiím umožnily přežít ve smíšené populaci. K-typy se snažily vymýtit slabou loajalitu, sobectví a promiskuitu u r-typů, zatímco ty ke svému prospěchu zhusta využívaly klamu, porušování pravidel a slabou loajalitu, jak to popsal Jost (sám liberál). Nepřekvapilo by mě, kdyby právě tady a takto vzniklo naše politické nepřátelství.

Všimněme si také, že i dnes, jak r-typy nabývají stále pevnější kontroly nad naší civilizací, snaží se i těm neproduktivním a nekonkurenceschopným poskytnout bezpracnou všeobecnou dostupnost zdrojů, vlastní r-selektovanému prostředí. A stejně jako v přírodě s růstem podílu r-typu postupně kolabuje celý finanční ekosystém, rozkládá se vláda a civilizace vstupuje do

nové fáze nemilosrdného boje všech proti všem – volná všeobecná dostupnost zdrojů totiž nemůže trvat donekonečna.

Jistě, jednotlivci bývají velmi komplexní a stejně jako může být velice nesnadné popsat přesnou reprodukční strategii daného jednotlivého organismu v přírodě, obtížné bývá i popsat politickou strategii jednotlivého člověka. Ale podobně jako chaos nejistoty kvantového mechanického světa při pohledu z odstupe ustupuje řádu a formě newtonovské fyziky, tak i pozorovatel naší společnosti z větší vzdálenosti rozpozná dva základní ideologické typy – které stejně jako v přírodě přesně odpovídají mentalitám r a K typu.

Závěrem bych rád dodal, že nejdůležitější podmínkou prostředí, které svědčí r-strategii, je neomezená dostupnost zdrojů. Až příliš často totiž bývá r-strategie popisována jako obranná adaptivní strategie vyššího tempa reprodukce, vytvořená čistě v reakci na predátory působenou úmrtnost či další projevy nepřízně prostředí. Ve skutečnosti je však r-strategie i ofenzivní adaptací, určenou k využití obecné dostupnosti zdrojů a nepřítomnosti konkurenčních selektivních faktorů pro přežití a rozmnožování.

V knize popisujeme nejnázornější demonstraci těchto tezí ze světa mikrobiologie, kde výzkumníci přenášejí komplexní a vysoce adaptované mikroorganismy z drsného, vysoce selektivního prostředí do ideálních podmínek saturace potravinovými zdroji (jako je Petriho miska v inkubátoru naplněná živinovým roztokem). Bakterie se zprvu množily pomalu, když každá buňka pečlivě plodila kolonie plné vysoce adaptovaných dceřiných buněk

Některé mateřské buňky však omylem plodily méně komplexní potomstvo, které se množilo rychleji, protože nemuselo vynakládat tolik energie na složité adaptace svých mateřských buněk. Postupně se vysoce adaptované buňky začaly velmi rychle zbavovat svých komplexních adaptací a degradovaly na kmeny jednodušších, méně složitých buněk, tvořících nesmírnou rychlostí kolonie na agaru. Dokud je zachován dostatek snadno dostupných zdrojů, buňky jednoduššího dysgenického kmene rychle početně převáží organismy, jež si zachovaly svou složitost a komplexní adaptace. V takovémto prostředí se při absenci selektivních faktorů upřednostňujících fitness či složitost stává jediným činitelem přežití obyčejná početní převaha. Následkem toho se organismus vyvíjí právě tímto směrem a pozorovatel tak bude sledovat stále primitivnější organismy s jediným účelem – množením. Volně dostupné zdroje a absence konkurenčních selektivních tlaků samy o sebe plně dostačují jako palivo populační exploze té části populace, která upřednostňuje r-strategii.

Ve světle těchto poznatků tedy už nadále nelze popírat, že všechny aspekty politické ideologie se točí kolem totožných základních vzorců chování jako r/K teorie výběru. Jakkoliv byla tato teorie výběru dále modifikována skupinovým soupeřením vlastním našemu druhu, vypadá evoluční základ ideologie právě takto. Odtud se zrodila politická ideologie a proto jí nelze plně porozumět bez znalosti r/K teorie výběru.

Pokud vás toto shrnutí zaujalo, zvažte prosím naše prosbu o propagaci na hlavní straně webu. Tato informace má potenciál značně obohatit náš politický dialog a pomoci v našem usilování o svobodu. Sám ji ale všem předat nedokážu, potřebuji k tomu pomoc čtenářů. Zkuste tak

najít dva lidí, kteří by ji mohli šířit dál, a ukažte jim tuto stránku. Budu vám za to nesmírně zavázán.

Pro další informace k r/K teorii výběru viz:

Pianka, E. R. (1970). On r- and K-selection. *American Naturalist*, 104, s. 592–596.

MacArthur, R., Wilson, E. (1967). *The theory of island biogeography*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

A nezapomeňte ani na první kapitulu *The Theory Behind this Book* knihy *The Evolutionary Psychology Behind Politics: How Conservatism and Liberalism Evolved Within Humans*, kde popisujeme mechanismus r/K selekce v přírodě.

Úvaha *r/K Selection Theory* vyšla na stránkách Anonymous Conservative 20. února 2012.